

VII. POTWIERDZENIE UNII MIĘDZY NARODY POLSKIMI I LITEWSKIMI NA SEJMIE WALNYM LUBELSKIM ROKU 1569 SKOŃCZONEJ [11 SIERPNIA].

Zygmunt August z łaski Bożej Krol Polski, Wielkie Książę Litewskie, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki etc. pan i dziedzic. Wszem wobec i każdemu z osobna oznaczamy i wiadomo czynimy, iż czyniąc dosyć prośbom i żądliwościom wszech stanów koronnych, jako i samej potrzebie Rzeczypospolitej, także powinności a urzędowi Naszemu Królewskiemu, abyśmy unią Wielkiego Księstwa Litewskiego z Koroną Polską, przez pradziada Naszego i wszystkie inne stany tych państw uczynioną i potym przez inne przodki Nasze, także i ich samych utwierdzoną i umocnioną, ku takiemu końcowi i skutkowi przywiedli, jakoby nigdy niczym ani się naruszać, ani nigdy rozrywać nie mogła, dla czego wedle konstytucyj Naszych ten sejm walny spoiny w roku przeszłym złożyliśmy i nie od czego innego zaczynali, iedno od tej samej potrzeby a sprawy uniej, do czego się stany wszystkie, tak koronne, jako i Wielkiego Księstwa Litewskiego stawily, a tę sprawę wszystkę między sobą, także i My między nimi, co iedno należało urzędowi a zwierzchności Naszej Królewskiej, wedle przywilejów, listów i spisów tak przodków Naszych, iako i ich samych, tudzież i od Nas o tym poprzod wydanych i będących, a tak, jako potrzeba ukazowała, postanowili i skończyli i przysięgami spólnymi każdy tak z panów rad, iako i z stanów innych, tak sami z osob swoich, iako i za te, od których tu z mocą zupełną przysłani byli, i za potomstwo swoje i ich przy wielkim zbierze ludzi stanów wszelakich i narodow różnych to umocnili i utwierdzili. A tak My tą uchwałą a mocą sejm u tego niniejszego nad listy konfirmacyj Naszych o tym wydane tę wszystkę rzecz a sprawę uniej umacniamy, utwierdzamy czasy wiecznemi. O czym wszystkim listy i przywileje tak od Nas popierwej i potym tu wydane, także między iemi^a samemi spisane, uczynione i poprzysiężone, szerzej obmawiają. Które My tu **pro insertis habere volumus** i ktoreśmy z tej przyczyny do akt kancelariej każdej właśnie i dostatecznie wpisać uchwałą niniejszą kazali i każdemu do województwa iego kanclerze Nasi **autentice** pod pieczęcią Naszą ekstrakty wydawać są powinni, ustawując i znajdując iż im takowa wiara ma być dana, iako właśnie gdzieby oryginały same okazane były.

1.^b A pierwej, niżli to skończenie a zawarcie sprawy uniej wyżej wymienione⁰ stało się, z przyczyn słusznych i ważnych a za upomnieniem pilnym wszech stanów koronnych, pomniąc na poprzysięgłapowinność Naszę, Ziemie Wołyńskie, Kijowskie i Podlaskie ze wszemi ich przyległościami i własnościami zupełnie ku Koronie Polskiej, właśnie i zdawna jeszcze przed zaczęciem tej uniej należące, jako ku własnemu ciału właściwe jego członki przywróciliśmy, tak, iż wszyscy obywatele tych ziem wedle swego każdy zawołania i stanu, wolności, swobod, własności narodu polskiego są i mają być ucześniki i onych używać, iako ini wszyscy obywatele koronni, i pod regimenty koronnemi być, iako iuż i są, i tak od urzędów polskich, od praw, w potrzebach i w sprawach swych wedle potrzeby i prawa opisania używać mają i używają. O czym w przywileju koronnym **vigore restitutionis** danym szerzej opisano jest. Co wszystko nigdy nieodmiennie a nieporuszenie tak trwać i być czasy wiecznemi tą uchwałą sejmową znajdujemy.

2.^d Miejsce sejmom koronnym w Polsce, iako je składać mamy, tak iuż Warszawę na to naznaczamy. Wszakże gdzieby **casus** jaki przypadł znaczny, żeby tam złożon i trzyman być nie mógł, wolno Nam będzie za dołożeniem i radą panów rad obojga narodu tam je^e złożyć, gdzieby commodius być mogło w Polsce.

3.^f A sejmiki powiatowe wedle obyczaju tak w Polsce, jako i w Litwie składane izymane być mają. Których oznaczenie kancelarie Nasze w odsyłaniu listów i starostowie w rozsyłaniu ich tak się zachować mają, iakoby publikacja ich dwie albo trzy niedziele przed nimi do wiadomości ludzkiej przyszła.

4.^g Miejsca panom radom litewskim, tak duchownym iako i świeckim, między pany radami koronnemi, iako iuż iednemu a spólnemu senatowi, daliśmy i naznaczyli¹, także posłom

^a VL: niemi. ^b W VL ustęp ten nosi numer 2 (choć wyżej nie został zaznaczony numer 1). ^c VL: omienione. ^d W VL ustęp ten nosi numer 3. ^e W VL: go. ^f W VL ustęp ten nosi numer 4. ^g W VL ustęp ten nosi numer 5.

¹ Por. wyżej na tym sejmie, p. V: Porządek rady koronnej polskiej i litewskiej.

ziemskim województw litewskich między województwa koronne, które tak już zawsze zostawać miały, iako to jest listem Naszym osobnym opisano.

5.^h Który artykuł około warunku egzekucji Wielkiego Księstwa Litewskiego (iako jest opatrzony w spólnym spisku i przywileju około unii między narody polskimi i litewskimi przez Nas utwierdzonym), jak i inne w przywileju spólnie opisane nieporuszenie wiecznie mają być dzierżane.

Przeto na lepsze świadectwo temu wszemu pieczęć Naszą przycisnąćśmy kazali. Dan w Lublinie na sejmie walnym dnia jedenastego miesiąca Augusta roku Pańskiego tysięcznego pięćsetnego sześćdziesiątego dziewiątego, panowania Naszego czterdziestegoⁱ.

VIII. INCORPORATIO DUCATUS CURLANDIAE ET SEMIGALLIAE [3 SIERPNIA 1569 R.]

Incorporationem Ducatus Curlandiae et Semigalliae cum Regno Poloniae Lublini Anno 1569 factam.

Sigismundus Augustus, Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae. Significamus praesentibus literis Nostri, quorum interest universis et singulis, quod cum illustris Dominus Gothardus in Livoniae, Curlandiae et Semigalliae Dux, generosos Fridericum a Kanitz et Michaellem a Brunów consiliarios et senatores suos ad Nos Regnique Nostri ordines cum certis mandatis ablegavisset, atque hi ipsi literis fidei suae plenipotentiae praedicti Domini Ducis demonstratis, id sibi ab Illustritate sua injunctum esse docerent, quo nomine Illustritatis suae a Nobis Regnique ordinibus postularent ac enixe peterent, ut quoniam negotium unionis Regni Nostri cum Magno Ducatu Lithvaniae ad salutem, finem, exitumque optatum jam pridem Deo immortalis adjuvante, perduxissemus, tempus adesset, quo Livoniae quoque a barbaro et truculento hoste maiorem in modum populatae et affictae per Nos aliquando consuli possit, subiectionem illustris domini Ducis et subditorum de communi sententia atque assensu omnium ordinum Regni cum Ducatu Lithvaniae uniti acceptaremus. Nos etsi memoria tenebamus superioribus annis, quo tempore ab ordinibus Livoniae crebris literis atque nuntiis ad eam ipsam subiectionem acceptandam sollicitaremur, fortem illius provinciae atque calamitatem miseratos, hanc ipsam ex persona Nostra in fidem atque protectionem Nostram suscepisse, tamen et illud meminimus etiam, cum praedicta subjectio praesentiam senatus polonici ad plenioram deliberationem requireret, reiecisset, Nos huius ipsius rei tractationem in tempus aliud ad eam rem conficiendam commodius, quod cum se nobis obtulisset, faciendum esse existimavimus, praesertim Illustris domini Ducis plenipotentibus, et unione Regni cum Magno Ducatu Lithvaniae absoluta et perfecta, et eius Illustritatis subiectionem per supradictos plenipotentibus Illustritatis ejus nobis delatam de consensu omnium ordinum et voluntate Regni cum Magno Ducatu Lithvaniae. Ita ut ante dictum est uniti, in praesentibus Regni comitiis acceptaremus, ipsumque illustrem Principem in fidem et clientelam Nostram Regnique Nostri cum omni Ducatu et ditionibus Illustritatis suae publico Regni cum Magni Ducatu Lithvaniae uniti nomine recipimus, nimirum ut ab eo tempore in posterum Illustritas sua eiusque haeredes cum Ducatu Curlandico et Semigallico Regno Nostro cum Magno Ducatu Lithvaniae unito tanquam uni et individuo corpori perpetuis temporibus subiiciatur et incorporetur, ac in clientela et defensione Nostra et Regni cum Magni Ducatu Lithvaniae uniti permaneat. Speramus autem Illustritatem suam et eius Illustritatis posteros in ea fide, voluntate, subiectione, quam Nobis Regnoque cum Magno Ducatu Lithvaniae unito per supradictos plenipotentibus detulerunt, constanter permansuros et firmiter pene veraturos. Quibus Nos vicissim defensionem Nostram Regnique Nostri ac conservationem omnium privilegiorum, libertatum, immunitatum a Nobis iisdem concessorum, libertatibus tamen Regni non adversantium, pollicemur atque promittimus, quae privilegia, immunitates, liber-

^h W VL tekst ten nie został wyodrębniony akapitem i nie nosi osobnego numeru. ⁱ W VL daty miesięczna i roczna oraz długość panowania królewskiego podane są cyframi.